

NOWE ZASADY POMOCY DE MINIMIS

Od 1 stycznia 2024 r. obowiązują dwa nowe rozporządzenia Komisji Europejskiej regulujące zasady udzielania pomocy de minimis:

- [rozporządzenie Komisji \(UE\) 2023/2831](#) z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis – które zastąpiło rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz
- [rozporządzenie Komisji \(UE\) 2023/2832](#) z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym – które zastąpiło rozporządzenie Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym.

KTÓRE ROZPORZĄDZENIE Komisji o pomocy de minimis stosować od 01.01.2024 r.

W dniu 1 stycznia 2024 r. weszło w życie [rozporządzenie 2023/2831](#)^[1], które zastąpiło obowiązujące do 31 grudnia 2023 r. [rozporządzenie 1407/2013](#)^[2]. Jednocześnie, art. 7 ust. 4 rozporządzenia 1407/2013 dopuszcza udzielanie pomocy na podstawie programów pomocy de minimis, przyjętych w okresie jego obowiązywania, w sześciomiesięcznym okresie przejściowym.

W Polsce istnieje szereg aktów prawnych stanowiących podstawę udzielania pomocy de minimis. Podstawę zgodności udzielania tej pomocy z prawem unijnym (jednego z ww. rozporządzeń) należy określić na podstawie następujących przesłanek:

1. **obowiązywania najpóźniej w dniu 31 grudnia 2023 r. podstawy prawnej do udzielania pomocy de minimis, będącej programem pomocowym** w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy o pomocy publicznej^[3], tj. programem zawartym w akcie prawa powszechnie obowiązującego (w ustawie, rozporządzeniu, akcie prawa miejscowego), dotyczącym przedsiębiorstw określonych w sposób generalny i abstrakcyjny, na podstawie którego można dokonać wypłat pomocy indywidualnej (np. w formie decyzji lub umowy);
2. **zakresu (treści) odwołania do prawa unijnego w programie pomocowym** – pomoc może być udzielana zgodnie z:
 - rozporządzeniem 2023/2831, w przypadku ogólnego odwołania do warunków dopuszczalności pomocy de minimis, albo
 - rozporządzeniem 1407/2013, w przypadku odwołania się wprost do jego przepisów w programie pomocowym, w związku z art. 7 ust. 4 tego rozporządzenia.

W związku z tym, można wyróżnić następujące sytuacje:

1. Pomoc udzielana jest na podstawie programów pomocowych wskazujących wprost jako podstawę zgodności z prawem unijnym rozporządzenie 1407/2013.

W takim przypadku możliwe jest udzielanie pomocy de minimis zgodnie z przepisami rozporządzenia 1407/2013 - najpóźniej do 30 czerwca 2024 r. (pod warunkiem, że nie przewidują one wprost krótszego okresu jej udzielania) i po spełnieniu szczegółowych warunków określonych w jego przepisach (np. w zakresie limitu pomocy de minimis w wysokości 200 000 EUR na jedno przedsiębiorstwo). Pomoc ta będzie zatem udzielana na dotychczasowych zasadach (m.in. przy wykorzystaniu tego samego Formularza informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis).

Przykładem takiej pomocy jest dofinansowanie ze środków Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej, przyznawane na podstawie art. 46 ustawy o promocji zatrudnienia[4] oraz rozporządzenia MRPiPS w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej[5] (odwołanie do rozporządzenia 1407/2013 znajduje się w § 1 ust. 2 rozporządzenia MRPiPS) lub dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników na podstawie art. 122 Prawa oświatowego[6].

2. Pomoc, w odniesieniu do której:

- **akt prawny określający warunki udzielania pomocy zawiera wyłącznie ogólne odwołanie do przepisów o pomocy de minimis;**

Przykładem jest finansowanie kosztów kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy z Krajowego Funduszu Szkoleniowego[7], w odniesieniu do którego wskazano jedynie, że „stanowi pomoc de minimis, o której mowa we właściwych przepisach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy de minimis”, czy umorzenie zaległości podatkowej udzielana na podstawie Ordynacji podatkowej[8], której art. 67b stanowi, że organ podatkowy może udzielić ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych, które to ulgi „stanowią pomoc de minimis - w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa wspólnotowego dotyczących pomocy w ramach zasady de minimis”.

- **nie określono żadnej podstawy zgodności z przepisami o pomocy publicznej, ale w praktyce stosowane są przepisy o pomocy de minimis;**

Przykładem jest bon na zasiedlenie z art. 66n ustawy o promocji zatrudnienia lub pomoc w ramach projektu pilotażowego określonego w art. 2 ust. 1 pkt. 27c ustawy o promocji zatrudnienia.

W tych przypadkach, od 1 stycznia 2024 r. pomoc może być udzielana tylko zgodnie z przepisami nowego **rozporządzenia 2023/2831** - nie ma do nich bowiem zastosowania sześciomiesięczny okres przejściowy, o którym mowa w art. 7 ust. 4 rozporządzenia 1407/2013.

[11] Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L, 2023/2831 z 15.12.2023).

[2] Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352/1 z 24.12.2013, z późn. zm.).

[3] Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 702).

[4] Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Dz. U. z 2023 r. poz. 735, 1429, 1723, 1737).

[5] Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 243).

[6] Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, 1672, 1718, 2005).

[7] Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie przyznawania środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 117).

[8] Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383, 2760).

W JAKI SPOSÓB LICZYĆ OKREŚ 3 LAT PRZY OKREŚLANIU LIMITU POMOCY DE MINIMIS UDZIELANEJ ZGODNIE Z ROZPORZĄDZENIEM 2023/2831

Zgodnie z art. 3 ust. 2 rozporządzenia 2023/2831, całkowita kwota pomocy de minimis przyznanej przez jedno państwo członkowskie jednemu przedsiębiorstwu nie może przekroczyć 300 000 EUR w okresie 3 lat, przy czym, zgodnie z pkt 11 preambuły do ww. rozporządzenia, „*dla każdego przypadku przyznania nowej pomocy de minimis należy uwzględnić całkowitą kwotę pomocy de minimis przyznaną w ciągu minionych trzech lat*”.

Oznacza to, że obecnie do ustalania dostępnego przedsiębiorstwu limitu pomocy de minimis bierze się pod uwagę **3 minione lata**^[1], a nie rok bieżący oraz 2 ostatnie lata podatkowe.

3 minione lata należy rozumieć w ten sposób, że jeśli na przykład pomoc de minimis była udzielona 5 stycznia 2024 r., uwzględnieniu podlegała pomoc de minimis i pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie udzielona przedsiębiorstwu począwszy od 5 stycznia 2021 r. do 5 stycznia 2024 r. włącznie.

Przed udzieleniem pomocy 5 stycznia 2024 r. należy upewnić się, czy wcześniej (od momentu złożenia wniosku o pomoc do momentu udzielenia pomocy, a więc także w dniu 5 stycznia 2024 r.) przedsiębiorca nie otrzymał innej pomocy de minimis, która uszczupliła przysługujący mu limit i tym samym wykluczyła możliwość udzielenia mu wnioskowanej pomocy.

[1] Zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. c) rozporządzenia Rady (EWG, EURATOM) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r. określającego zasady mające zastosowanie do okresów, dat i terminów (Dz. Urz. WE L 124 z 8.06.1971 r.),

„okres wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach rozpoczyna się na początku pierwszej godziny pierwszego dnia okresu i wygasa wraz z upływem ostatniej godziny dnia ostatniego tygodnia, miesiąca lub roku, który jest takim samym dniem tygodnia lub przypada na tę samą datę, co dzień, w którym okres się rozpoczyna. Jeżeli w okresie wyrażonym w miesiącach lub latach dzień, w którym powinien wygasnąć okres, nie wystąpił w tym miesiącu, okres kończy się wraz z upływem ostatniej godziny ostatniego dnia tego miesiąca”.

KTÓRY DZIEŃ JEST ISTOTNY DLA WYBORU WŁAŚCIWEGO ROZPORZĄDZENIA KOMISJI O POMOCY DE MINIMIS I USTALENIA JEJ LIMITU – DZIEŃ ZŁOŻENIA WNIOSKU O POMOC, CZY DZIEŃ UDZIELENIA POMOCY?

Warunki dopuszczalności pomocy de minimis muszą być spełnione **na dzień udzielenia pomocy**. Dotyczy to również wyboru samej podstawy zgodności udzielania tej pomocy z prawem unijnym (rozporządzenia 1407/2013 lub rozporządzenia 2023/2831). Zgodnie natomiast z art. 2 pkt 11 ustawy pomocy publicznej, przez dzień udzielenia pomocy należy rozumieć, co do zasady, dzień w którym podmiot ubiegający się o pomoc publiczną nabył prawo do otrzymania tej pomocy (np. dzień podpisania umowy lub wydania decyzji administracyjnej).

Oznacza to, że niezależnie od tego, kiedy został złożony wniosek o udzielenie pomocy de minimis, to ostatecznie dzień jej udzielenia jest decydujący w zakresie wyboru odpowiedniego rozporządzenia Komisji o pomocy de minimis (szerzej na ten temat w odpowiedzi na pytanie 1) oraz ustalenia, czy pomoc dla danego wnioskodawcy mieści się w dopuszczalnym limicie pomocy de minimis.

JAKIE ZAŚWIADCZENIA/OŚWIADCZENIA POWINIEN ZŁOŻYĆ PODMIOT UBIEGAJĄCY SIĘ O POMOC DE MINIMIS W ROZUMIENIU ROZPORZĄDZENIA 2023/2831?

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy publicznej, podmiot ubiegający się o pomoc de minimis jest zobowiązany do przedstawienia podmiotowi udzielającemu pomocy „wszystkich zaświadczeń o pomocy de minimis oraz pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie, jakie otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat podatkowych, albo oświadczenia o wielkości tej pomocy otrzymanej w tym okresie, albo oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy w tym okresie”.

Od 1 stycznia 2024 r., stosownie do art. 3 ust. 2 rozporządzenia 2023/2831, zmianie uległ sposób obliczania 3-letniego okresu branego pod uwagę przy badaniu limitu pomocy de minimis, tj. z dotychczasowych lat podatkowych (bieżący rok podatkowy + 2 poprzednie lata podatkowe) na okres 3 minionych lat (szerzej na ten temat w odpowiedzi na pytanie 2).

W związku z tym podmiot udzielający pomocy de minimis, zgodnie z rozporządzeniem 2023/2831, powinien zweryfikować limit pomocy de minimis biorąc pod uwagę **3 minione lata**, a nie - jak to określono w art. 37 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy publicznej - w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat podatkowych. W tym zakresie mamy bowiem do czynienia z pierwszeństwem przepisów prawa unijnego (rozporządzenia 2023/2831) względem prawa krajowego (art. 37 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy publicznej).

W tym przypadku podmiot udzielający pomocy de minimis może posłużyć się pomocniczo przepisem art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy publicznej, na podstawie którego może zobowiązać wnioskodawców do przedstawiania informacji o dotyczącej ich pomocy publicznej, do których można zaliczyć również informacje o pomocy de minimis otrzymanej w okresie 3 minionych lat.

Powyższe informacje o otrzymanej pomocy de minimis można dodatkowo zweryfikować z wykorzystaniem aplikacji SUDOP w zakresie pomocy de minimis (<https://sudop.uokik.gov.pl>) oraz aplikacji SRPP w zakresie pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (<https://srpp.minrol.gov.pl>).

JAKIE SĄ ZASADY KUMULACJI POMOCY DE MINIMIS ZGODNIE Z ROZPORZĄDZENIEM 2023/2831?

Podmiot ubiegający się o pomoc de minimis w rozumieniu rozporządzenia 2023/2831, który otrzymał wcześniej różne rodzaje pomocy de minimis (np. pomoc de minimis w rozumieniu rozporządzenia 2023/2831, pomoc de minimis w rozumieniu rozporządzenia 1407/2013, pomoc de minimis w rolnictwie lub pomoc de minimis w rybołówstwie), może ją otrzymać, jeżeli suma tych wcześniejszych pomocy wraz z pomocą, o którą wnioskuje, nie przekracza 300 000 EUR w ciągu 3 lat^[1].

Podmiot, który otrzymał pomoc de minimis w rozumieniu rozporządzenia 2023/2832 (UOIG^[2]) w pełnej wysokości 750 000 EUR w ciągu 3 lat może wciąż uzyskać pomoc de minimis w rozumieniu rozporządzenia 2023/2831 w pełnej wysokości 300 000 EUR w ciągu 3 lat (obie pomoce de minimis można ze sobą łączyć)^[3].

Sposób obliczania ww. 3-letniego okresu wskazany jest w odpowiedzi na pytanie 2.

^[1] Zob. art. 5 ust. 2 rozporządzenia 2023/2831.

^[2] Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/2832 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. L, 3023/2832 z 15.12.2023).

^[3] Zob. art. 5 ust. 1 rozporządzenia 2023/2831 i art. 5 ust. 1 rozporządzenia 2023/2832.